

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ที่มาของโครงการทดลอง^๑ เนื่องจากกองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ ต้องการให้ชาวเขาที่อยู่ในประเทศไทยตระหนักถึงความเป็นคนไทย และปฏิบัติหน้าที่เป็นพลเมืองดี เช่นเดียวกับคนไทยทั่วไป จึงมีหลักการดำเนินงานจะช่วยชาวเขาในเรื่องการอาชีพ, การศึกษา การรักษาพยาบาล และการสงเคราะห์ปัญหาเดือดร้อนเฉพาะหน้า ดังนั้นกองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ จึงได้ตั้งโครงการดำเนินงานชื่อ "โครงการศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา" โดยมีศูนย์ตั้งขึ้นในจังหวัดที่มีชาวเขาอาศัยอยู่มาก และมีหน่วยเคลื่อนที่ออกไปปฏิบัติงานตามหมู่บ้านชาวเขาเผ่าต่าง ๆ คือ

๑. หน่วยสร้างสัมพันธ์เบื้องต้น (Contact Team)
๒. หน่วยหมู่บ้านหลัก (Key Village Team)
๓. หน่วยพัฒนาเป็นเขตพื้นที่ (Zonal Development Team)
๔. หน่วยปฏิบัติงานร่วมกับโครงการอื่น (Related Project Team)

หน่วยหมู่บ้านหลัก (Key Village Team) แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. หมู่บ้านหลักโรงเรียน
๒. หมู่บ้านหลักเกษตร

---

^๑ ประสิทธิ์ ติศวัณน์, คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่หน่วยพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาเคลื่อนที่ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย.

(เอกสารโรเนียว)

หมู่บ้านหลักโรงเรียน ไคแกหมู่บ้านที่ห่างไกลไม่มีโรงเรียน และจัดตั้งโรงเรียนชั่วคราวทำการสอน มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ ประกอบด้วยพนักงานอนามัย ๑ คน ซึ่งได้รับการฝึกอบรมจากกระทรวงศึกษาธิการ และปฏิบัติงานในหน่วยสร้างสัมพันธ์เบื้องต้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี นอกจากนี้ยังมีพนักงานช่วย ๑ คน โดยคัดเลือกจากชาวเขาในหมู่บ้านนั้น ๆ ก่อน ถ้าไม่มีให้คัดเลือกในหมู่บ้านใกล้เคียง ถ้าไม่ใคร่จริง ๆ จึงคัดเลือกจากหมู่บ้านอื่น แต่ต้องเป็นเผ่าเดียวกัน และต้องอ่านออกเขียนได้ กองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ ได้คัดเลือกชาวเขาเผ่า กาง ๆ มาอบรมเพื่อเป็นพนักงานช่วยหมู่บ้านหลักโรงเรียน ในการฝึกอบรมผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาคานการศึกษาวันที่ ๑ หลักการจัดการศึกษาแก่ชาวเขา กองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์มีชื่อว่า " การให้การศึกษแก่ชาวเขา ควรทำเป็นกรณีพิเศษแตกต่างจากโรงเรียนประชานาถในพื้นที่โดยทั่วไป โดยมีหลักสูตรพิเศษ ซึ่งควรได้รับการอบรมก่อน เพื่อมุ่งสร้างชาวเขาให้มีความรู้สึกนึกคิดเป็นคนไทย ไม่ใช่อ่านออกเขียนได้เท่านั้น " ๒ ในการดำเนินงานมีหน่วยงานที่รับผิดชอบดังนี้

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบจัดทำหลักสูตร แบบเรียน ฝึกอบรมครู และจัดตั้งโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

กรมประชาสงเคราะห์และตำรวจภูธรชายแดน รับผิดชอบจัดตั้งโรงเรียนชั่วคราว เพื่อทำการสอน จนกว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัด จะสามารถรับโอนไปได้

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น กองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ มีความประสงค์ จะอบรมชาวเขาจำนวนหนึ่ง ให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยครูสอนเด็กชาวเขาในโรงเรียนของหน่วยพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา โดยคัดเลือกชาวเขาอายุระหว่าง ๑๕ - ๔๐ ปี มีพื้นความรู้ชั้นประถมศึกษาตอนต้นจำนวน ๒๐ คน เข้ารับการอบรมเป็นเวลา ๓ เดือน ณ ศูนย์ฝึกอาชีพชาวเขานบ้านแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยขอความร่วมมือจากแผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้เป็นผู้ดำเนินการอบรมร่วมกับคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร อบรมผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาคานการศึกษา กระทรวงศึกษา

กองส่งเคราะห์ชาวเขามีสเป้าหมายในการอบรมผู้ช่วยครูสอนเด็กชาวเขาคังกล่าว
 ประมาณ ๒๐๐ คน โดยจะจัดอบรมเป็นรุ่น ประมาณรุ่นละ ๒๐ คน ระหว่างวันที่ ๑ พฤศจิกายน
 ของแต่ละปี ถึงวันที่ ๓๑ มกราคมของปีถัดไปเป็นประจำ ในปีแรกแผนกวิชาประถมศึกษา คณะครู-
 ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดโครงการอบรมเป็นงานวิจัย เรียกว่า "โครงการทดลอง
 ฝึกอบรมผู้ช่วยครูสอนเด็กชาวเขา" ผู้วิจัยเห็นว่าโครงการนี้ เป็นประโยชน์โดยตรงต่อพี่น้องชาว
 ไทยที่อยู่บนทิวเขาต่างๆ ซึ่งยังขาดหนังสือแบบเรียนที่เหมาะสม ที่จะใช้เป็นตำราเรียนเพื่อการสื่อ
 ความหมายที่ดี ผู้วิจัยมีเจตจำนงอันแน่วแน่ที่จะทำงานบุกเบิกนี้แล้ว จึงได้สมัครเป็นผู้อบรมวิธีสอน
 คณิตศาสตร์ เบื้องต้นแก่ผู้รับการอบรม เพื่อเป็นผู้ช่วยครูสอนเด็กชาวเขา เพราะเห็นว่าวิชานี้มีความ
 สำคัญและจำเป็นในชีวิตประจำวันอย่างมาก คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่อาศัยเหตุผลอันเป็นแนวทางก่อให้เกิด
 เกิดความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ มีความคิดเป็นตัวของตัวเอง และเป็นคนรอบคอบมีเหตุผล ไม่ตก
 เป็นเครื่องมือของบุคคลอื่นใต้วงายๆ จะก่อให้เกิดประโยชน์ในค่านเศรษฐกิจ และความมั่นคงของ
 ชาติ วิชาคณิตศาสตร์ที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการทดลองครั้งนี้ทั้งหมด ๓๓ บท (รายละเอียด
 ปรากฏได้จากหนังสือที่สร้างขึ้นที่แผนกวิชาประถมศึกษา)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อสร้างหลักสูตรและแบบเรียนวิชาคณิตศาสตร์เบื้องต้น สำหรับเสริมทักษะและวิธีสอน
 ให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม
๒. เพื่อทดลองสอนวิธีสอนคณิตศาสตร์เบื้องต้นสำหรับชาวเขา ที่จับชั้นประโยคประถมศึกษา
 ตอนต้น จำนวน ๒๐ คน ซึ่งกองส่งเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์คัดเลือกมาให้การอบรม
 เป็นผู้ช่วยครูสอนเด็กชาวเขา
๓. เพื่อฝึกให้ผู้รับการอบรมเป็นผู้ช่วยครูสอนเด็กชาวเขา ให้มีความรู้ความสามารถในการ
 สอน และผลิตอุปกรณ์จากวัสดุที่พอจะหาได้ในท้องถิ่น

สมมติฐานของการวิจัย

๑. หลักสูตรพีเศษก่งลาว และการฝึกอบรมผู้ช่วยครูสอนเด็กชาวเขาตลอดจนหนังสือแบบเรียนและคู่มือครูที่สร้างขึ้น จะช่วยให้ผู้รับการอบรมมีความรู้ในค่านิยมวิชาสามัญเพิ่มขึ้น และมีความสามารถในการสอนเด็กชาวเขา โดยความรู้และความสามารถก่งลาว เมื่อก่อนและหลังการอบรมมีความแตกต่างกัน

๒. ผู้รับการอบรมที่มีระดับพื้นฐานการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ย่อมมีความเชื่อมั่นในการสอนได้ดีกว่าผู้รับการอบรมที่มีระดับพื้นฐานการศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ หรือต่ำกว่า

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ซึ่งกองส่งเคราะห์ชาวเขากรมประชาสงเคราะห์เป็นผู้คัดเลือกมาจำนวน ๖๐ คน เข้ารับการอบรมจริง ๕๗ คน ผู้รับการอบรมมีอายุเฉลี่ย ๒๐.๕ ปี

๒. หลักสูตรที่ใช้อบรม ใช้หลักสูตรพีเศษที่สร้างขึ้นสำหรับสอนโดยตรงแก่ผู้รับการอบรม

๓. แบบเรียน ใช้แบบเรียนวิชาคณิตศาสตร์เบื้องต้นที่สร้างขึ้นมีทั้งหมด ๑๓ บท ประกอบด้วยคู่มือครูควบคู่กันไปทุกบท

๔. แบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเองจำนวน ๕๐ ข้อ แบ่งเป็น

๔.๑ ภาควิชาการ ๒๐ ข้อ

๔.๒ ภาควิชาสอน ๓๐ ข้อ

๕. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ๓ เดือน เริ่มวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ ถึง วันที่

๓๑ มกราคม ๒๕๑๖

๖. สถานที่วิจัย

๖.๑ แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๖.๒ ศูนย์ฝึกอาชีพชาวเขามานแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๖.๓ โรงเรียนสังวาลย์วิทยา บ้านแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ความจำกัดของการวิจัย

๑. ผู้วิจัยไม่สามารถจะสัมผัสตัวอย่างประชากรได้เอง
๒. ความแตกต่างทางพื้นฐานการศึกษา อายุ สติปัญญา เพศของผู้รับการอบรม ทำให้ไม่สามารถควบคุมผลการเรียนรู้ และการฝึกอบรมวิชาคณิตศาสตร์ ให้อยู่ในเกณฑ์เดียวกัน
๓. ระยะเวลาในการอบรม ๓ เดือน เป็นระยะเวลาที่สั้น ทำให้ฝึกทักษะและถ่ายทอดวิธีสอนคณิตศาสตร์ได้ไม่มาก เพราะการฝึกทักษะและวิธีสอนคณิตศาสตร์เบื้องต้นต้องใช้เวลาานพอสมควร
๔. ผู้วิจัยไม่สามารถติดตามผลการเรียนรู้ และทักษะทางคณิตศาสตร์ของผู้รับการอบรม เมื่อไปทำการสอนในโรงเรียนตามหมู่บ้าน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ชาวเขาจำนวน ๕๗ คน ที่ผ่านการอบรมตามโครงการนี้ จะสามารถทำหน้าที่สอนเด็กชาวเขา ในโรงเรียนของหน่วยพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ทั้งจะเป็นผู้ประสานงาน และเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างเจ้าหน้าที่กับชาวเขาเผ่าเดียวกัน ตามเจตจำนงของกองสงเคราะห์ชาวเขา
๒. โครงการนี้จะช่วยแก้ปัญหา การขาดแคลนครูสอนเด็กชาวเขาโดยตรง
๓. ผลผลิตเป็นสิ่งประจักษ์ที่ไ้มา คือ หลักสูตรพิเศษ หนังสือแบบเรียน คู่มือครู และเทคนิควิธีสอนคณิตศาสตร์เบื้องต้นแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมสำหรับเด็กชาวเขา
๔. ผู้รับการอบรมเป็นผู้ช่วยครูสอนเด็กชาวเขา จะได้รับพื้นฐานเพิ่มเติมทางการศึกษา ใ้แนวความคิด ทักษะที่ดีและถูกต้องต่อการเป็นพลเมืองดีของชาติ เพื่อจะได้ช่วยถ่ายทอดให้แก่เด็กชาวเขาอื่น ๆ ต่อไป
๕. การฝึกหัดครูจะได้ประโยชน์ ในด้านทดลองสอนวิชาคณิตศาสตร์เบื้องต้น แก่เด็กที่ยังไม่เคยเรียน
๖. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทาง ในการให้ความช่วยเหลือแก่ชาวเขา สำหรับกระทรวง-ศึกษาธิการ กรมประชาสงเคราะห์ และหน่วยราชการอื่น

ศัพท์เฉพาะเรื่องและคำจำกัดความ

ผู้รับการอบรม หมายถึงชาวเขาที่กองส่งเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์คัดเลือกมารับการฝึกอบรมจำนวน ๕๗ คน

พัฒนาการระหว่างการศึกษา หมายถึงข้อมูลที่ได้จากคะแนนแบบฝึกหัด การทดสอบย่อย การสังเกตและอื่น ๆ

ผลการเรียนรู้ภาคปฏิบัติในค่านฝึกหัดครู หมายถึงคะแนนที่ได้จากการฝึกสอน และการสังเกตจากการทดลองสอน

ประสิทธิภาพของการอบรม หมายถึงคะแนนที่ได้จากการเปรียบเทียบผลต่างระหว่างมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการอบรม (Pre - test, Post - test)

ทักษะทางคณิตศาสตร์ หมายถึง การมีความรู้ ความสามารถ และความเข้าใจ จนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องในสิ่งทวิชาคณิตศาสตร์เบื้องต้นที่กำหนดขึ้น

หลักสูตรพิเศษ หมายถึงหลักสูตรที่ได้จัดสร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบเรียน และคู่มือครู

แบบเรียนคณิตศาสตร์เบื้องต้น หมายถึงแบบเรียนที่สร้างขึ้นตามหลักสูตรพิเศษ เพื่อใช้สอนผู้รับการอบรม ซึ่งครอบคลุมแบบเรียนที่ใช้ในพื้นราบตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ มีทั้งหมด ๑๓ บท เพื่อให้ผู้รับการอบรมใช้เป็นหลักการที่จะขยายบทเรียนให้เหมือนกับพื้นราบในเวลาสอนโรงเรียนชาวเขา และโรงเรียนในท้องถิ่นกันดาร

หลักการของกรมประชาสงเคราะห์ หมายถึงวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาของกองส่งเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย ดังนี้

๑. เพื่อป้องกันการทำลายป่า และต้นน้ำลำธาร
๒. เพื่อป้องกันการปลุกผี โดยส่งเสริมปลูกพืชอันแทน
๓. เพื่อพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมชาวเขา
๔. เพื่อรักษาความปลอดภัยทางชายแดน โดยเสริมสร้างความเข้าใจอันดี และความจงรักภักดีใหม่ต่อชาติ

อักษรย่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยนี้

- ค. เทียบหลักสูตรพิเศษของคณะครุศาสตร์
- ส. เทียบหลักสูตรการอบรมความรู้วิชาสามัญของกรมสามัญ
- ช. เทียบหลักสูตรชาวเขาพุทธจักราช ๒๕๐๘
- ป. เทียบหลักสูตรที่ได้จากกรมประชาสงเคราะห์